

## **BOLALARDA OG'IZ SHILLIQ QAVATIDAGI PAPILLOMANICO<sub>2</sub> LAZER BILAN OLIB TASHLASHNING SAMARADORLIGI**

**Yusupova Sh.A., Yo'ldasheva S.A., Raximbayeva S.B.**

*Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali*

Kirish. Bolalarda papilloma eng keng tarqalgan joy og'iz shilliq qavatining yumshoq tanglay, bodomsimon bezlarda, tilning yon yuzalari, labning ichki qismilarida joylashishi bilan kattalar papillomasidan farq qiladi. Bolalarga bu virusning yuqishining asosiy yo'li tug'ruq paytida papilloma virusi bilan zararlangan onadan bolaga o'tadi. Bemorlarning ota-onalari tekshirib ko'rilganda ulardan qariyb 80% ida papilloma borligi aniqlandi. Ona homiladorlik vaqtida davolanmaganligi sababli katta ehtimol bilan onadan bolaga yuqishi uchun moyillik yaratadi. Bolalarda immunitet to'liq shakllanmaganligi sababli tez yuzaga keladi, asosan og'iz shilliq qavatida rivojlanadi. Papilloma dastlab paydo bo'lgan vaqtida hech qanday belgisi sezilmaydi, lekin vaqt o'tishi bilan kattalashib boradi va agar papilloma halqum sohasida joylashgan bo'lsa bora-bora bolaning nafas olishi qiyinlashadi. Lunj, tilning yon yuzalarida joylashsa bola dag'al ovqatlar bilan ovqatlanishga o'tganidan keyin u qonashi mumkin. Bu holat esa bola ovqatlanishdan bosh tortishiga, ovqat yemay qo'yishiga sabab bo'ladi. Xavfsiz bo'lishiga qaramasdan buni e'tiborsiz qoldirib bo'lmaydi, papilloma kattalashadi va 40% holatlarda malignizatsiyaga uchrashi mumkin. Papillomani erta vaqtlarda aniqlab, uni olib tashlash virusga qarshi dorilar bilan birgalikda bola immunitetini ham ko'tarish, bu kasallikni qaytalanish xavfini kamaytiradi.

### **Material va uslublar**

Papillomani elektrokoagulyatsiya, jarrohlik, suyuq azot, CO<sub>2</sub> lazer yordamida olib tashlash mumkin. CO<sub>2</sub> lazer va jarrohlik usuli orqali olib tashlangandan keyin natijani ko'rish maqsadida papilloma bilan zararlangan turli xil yoshdagi 2 guruh jami 50 ta bolada olib tashlab, ularda yana qaytalanishini tekshirildi. 1-guruhdagi 25 ta boladagi papillomani jarrohlik usuli orqali olib tashlandi va bir usulda davolandi. Ikkala guruhdagi bolalar 2 yil nazorat ostida kuzatib borildi. Bu guruhdagi 13 nafar bolada qaytalanish holatlari kuzatildi. Jarrohlik amaliyoti yordamida olish uchun bolaga umumiy og'riqsizlantirish qilinishi, kesilgan jarohatdan ko'p qon ketishi, papillomani to'liqligicha olinmay qolishi va operatsiyadan keyin og'riq bo'lishi, ikkilamchi infeksiya rivojlanishi, yaraning o'rnida chandiq paydo bo'lishi mumkin. 2-guruh bolalardagi papillomani CO<sub>2</sub> lazer yordamida olib tashlandi. 1-guruhdan farqli ravishda bu guruhdagi bolalarda 4 tasida yana papilloma qaytalandi. CO<sub>2</sub> lazer yordamida olishning afzalligi qon ketishini nazorat qila olish, og'iz shilliq qavatiga kam zarar yetkazadi va u 1-2hafta davomida chandiqsiz tez tuzalib ketadi.

### **Natijalar va muhokama**

1-guruh jarrohlik usuli yordamida olib tashlangan bolalarda 52% holatda qaytalandi. Ularning 2 tasida 10 oydan keyin, 7 tasida 14 oydan keyin, 4 ta bolada esa 1 yil 9 oydan keyin qaytalandi. Jarrohlik amaliyoti o'tkazilgan sohada 2 ta bolada ikkilamchi infeksiya rivojlandi. 3 nafar bolada esa papilloma to'liq olib

tashlanmaganligi sababli shu sohada yana qaytalandi. Bolalarda operatsiyadan keyin ruhiy travma va stress holatlari ham kuzatiladi.

2-guruh bolalarda esa CO<sub>2</sub> lazer yordamida olinganidan keyin 16% holatda 2 yil oralig'ida qayta takrorlandi. Bolalarda papilloma olib tashlangandan bir kun davomida achishish va og'riq bo'ladi. 5-7 kun ichida papilloma o'rnida epitelizatsiyalanib tez bitib ketadi.

#### Xulosa

Bolalar og'iz shilliq qavati papillomasini jarrohlik usulida olib tashlashdan ko'ra CO<sub>2</sub> lazer yordamida olib tashlash usuli ancha samarali usulligi va uning nojo'ya ta'sirining kamligi hozirgi zamonaviy tibbiyotda qo'llash uchun yanada afzallik yaratadi. Natijaga asoslangan holda zamonaviy usul CO<sub>2</sub> lazer yordamida olib tashlash samaraliroq bo'ladi.

#### Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Хасанова, Л., and М. Юнусходжаева. "О ИЗУЧЕНИИ СОСТОЯНИЯ ПРОТЕОЛИТИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ И АНТИПРОТЕАЗНОГО ПОТЕНЦИАЛА РОТОВОЙ ЖИДКОСТИ У БОЛЬНЫХ С БЫСТРОПРОГРЕССИРУЮЩИМ ПАРОДОНТИТОМ." Медицина и инновации 1.4 (2021): 509-512

2. Исаходжаева, Х., et al. "Современный взгляд на этиопатогенез аномалий прорезывания зубов." Медицина и инновации 1.2 (2021): 69-73.

3. Даминова S., и Маткулиева S. «Clinical Course of Chronic Viral Hepatitis C in Children». in Library, т. 20, вып. 3, октябрь 2020 г., сс. 1-6, <https://inlibrary.uz/index.php/archive/article/view/14502>

4. Ризаев, Ж., and М. Юнусходжаева. "ОСОБЕННОСТИ ТЕЧЕНИЯ АГРЕССИВНЫХ ФОРМ ПАРОДОНТИТОВ." Stomatologiya 1.2 (75) (2019): 24-26.